

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. IX. An spes omnia materialia sua objecta sub una indivisibili ratione
respiciat?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

Non est explicitè necessaria hac conditio, Si Deo placuerit.

ex Fide, & ita esse infallibilem: quoad alia ver objecta defumitur ejus certitudo ex prudent quæ etiam est certa licet dicitur aliquid esse sperandum, quod revera non sit obtinendum, quia adhuc potest prudenter in eo sperando procedi. Ad confirmationem respondeo: Non opus esse in petendis & sperandis hujusmodi donis supernaturalibus semper explicitè apponere conditionem illam: Si Deo placuerit, nam eo ipso quod actus petendi & sperandi sit honestus, quia prudenter existimatur res, quæ petitur conducere ad salutem æternam, jam præsupponitur intrinsicè imbibita ibi talis conditio.

I. Ad proprium actum Spei attingi ab eo debet, non materiale tantum ejus objectum, sed etiam formale.

I. Quæres, an eodem actu, quo quis sperat objectum materiale, possit vel debeat etiam sperare objectum formale, idque explicitè, vel implicitè tantum. Respondeo juxta ea, quæ dixi supra in materiâ de Fide, ad Spem Theologicam requiri, ut eodem actu, quo quis sperat objectum materiale quâ tale, speret etiam objectum formale, & propter illud moneatur ad sperandum objectum materiale, quidquid sit modò an moveri quis possit ad sperandum idem objectum materiale propter intrinsicam, & specialem ejus bonitatem, de quo Sectione sequente.

IV. Objic. Cum plura objecta materialia habeant diversam specie bonitatis, sequi esse diversas specie virtutis Spei.

IV. Objicitur tertio: Ex dictis sequi videtur dari plures virtutes Spei, patet consequentia, hæc enim omnia sperari possunt per Spem Theologicam, non per eandem, ergo per diversas: Minor probatur, bonitas siquidem, quæ relucet in gloriâ corporis exempli gratia distincta est ab eâ, quam habet beatitudo & secundum hanc speratur, ergo ille actus respicit distinctam rationem, ab actu, qui respicit beatitudinem, & consequenter erit distincta Spes, vel saltem ea non habebit unam rationem formalem indivisibilem. Hæc objectio petit Sectionem sequentem.

SECTIO NONA.

An Spes omnia materialia sua objecta sub unâ indivisibili ratione respiciat?

L. An sperare aliquo modo possimus in Sanctis.

L. Hic etiam dicitur qua ratione liceat fiduciam aliquam in Sanctis reponere, de quo Divus Thomas hic, art. 4. quærens an quis possit sperare in homine: cum enim dictum sit Spem Deo inniti ut efficienti, & concedenti beatitudinem, videndum restat an & quo pacto possit alteri etiam inniti.

II. Error Pelagianorum Spem dicentium inniti Solis virtutis natura.

II. Antequam meam hac in re sententiam proponam: Notandum duos extremos errores in præfenti cavendos, alterum Pelagianorum dicentium Spem nostram inniti nostris meritis & operibus, ex solo libero arbitrio factis, sine gratiâ Dei, & propter illa sola nos posse beatitudinem sperare: Contra quem dictum est Tomo præcedente, in materiâ de gratiâ. Alterum Lutheranorum asserentium, nullo modo Spem beatitudinis inniti nostris operibus, etiam ex gratiâ factis, sed nec invocationi aut precibus Sanctorum, imò magnam injuriam irrogari Deo asserunt, invocando Sanctos, & fiduciam ullam in eorum precibus ponendo.

III. De Fide est Sanctos esse invocandos.

III. Contra hunc etiam errorem disputari solet 1. 2. quæst. 114. art. 3. ubi Vasquez d. 213. cap. 7. & infra quæst. 83. art. 4. in materiâ de Oratione, ubi ostenditur de Fide esse Sanctos esse invocan-

dos, & eorum precibus nos juvari. Videri etiam potest quoad merita nostra Concilium Trident. sess. 6. cap. 16. & can. 26. Quoad Sanctorum erò invocationem sess. 22. cap. 3. & sess. 25. cap. 1 & 2.

IV. Omnia quæ ad hanc veritatem improbandam adducunt hæretici, etsi contra Pelagianos faciant, ipsos tamen non juvant, solum namque ostendunt Spem beatitudinis non esse collocandam in homine, vel in aliquâ aliâ creaturâ, tanquam in causâ primariâ & principali, quæ nos possit ad eam independentem à Deo perducere, quo modo soli Deo confidendum, qui solus sine creaturâ potest beatificare, non tamen probant non posse nos vel in nostris operibus, vel Sanctorum precibus Spem aliquam collocare tanquam in causis secundariis & instrumentis adjutantibus, ac Deum inclinantibus modo statim explicando, de quo optimè Valentia hic, punct. 1. ubi illud fusè ex Scripturâ & Patribus probat.

V. Ratio autem est, Spes siquidem nostra inniti aliquo modo potest iis omnibus, quæ nos ad beatitudinem adjuvant, vel ut causæ, vel ut media, sed talia sunt opera nostra meritoria, & invocationes Sanctorum, ut constat Tobia 4. vers. 12. dum dicitur: Fiducia magna erit coram Deo eleemosyna. Theologi etiam 1. parte docent prædestinationem nostram juvari precibus Sanctorum quoad consecutionem beatitudinis. Hinc Divus Petrus Epist. 2. cap. 1. ait: Satagite ut per bona opera certam vestram vocationem & electionem faciat. Quo etiam sensu accipienda sunt verba Divi Augustini, Bernardi, & aliorum Patrum, cum dicunt Beatissimam Virginem esse unicam Spem nostram, & totam rationem sperandi; non enim intendunt ipsam esse causam principalem nostræ Spei, sed ita loquuntur, ut excellentiam intercessionis illius declarent.

VI. Dicendum itaque existimo, Spem Theologicam objecta omnia respicere sub respectu ad beatitudinem, ita ut in omni actu (ut supra dicebam) ipsa beatitudo sit ratio formalis movens & determinans ad omnia alia amanda, quæ propter beatitudinem amantur. Deinde dico, Spem ita Deo inniti, ut ipse sit ratio formalis cur etiam innitatur Sanctis, ita ut si quid in Sanctis speretur, ut ille actus sit Spei Theologicæ, in tantum illis debeat inniti, in quantum innititur Deo propter quem speramus in Sanctis, ut instrumentis ejus principaliter agentis, propter quæ ipse statuit nobis aliquid conferre. Hoc sufficienter probatum est in Sectionibus præcedentibus.

VII. Per hæc constat ad objectionem positam in fine Sectionis præcedentis; bona enim creata dupliciter sperari seu desiderari possunt, primo quantum dicunt ordinem ad beatitudinem & ad illam conducunt: Secundo ut sunt in se aliquid absolute. Primo modo sperantur Spe Theologicâ, secundo modo actu alterius virtutis, illius scilicet, cujus ratio formalis movet, vel si nullius in particulari ratio formaliter attingatur, putant aliqui fore actum alicujus particularis Spei, non Theologicæ, de qua proinde parum curant Theologi.

VIII. Quæret fortè aliquis, an sicut datur habitus distinctus à religione ad Sanctos colendos suo proprio cultu Dulie, & habitus distinctus à Charitate ad amicitiam incundam cum bonis, ita ad detur habitus à Spe Theologicâ distinctus ad sperandum in Sanctis, & ad sperandum alia supernaturalia dona à beatitudine distincta. Quoad primum

nosq. eorum precibus juvari.

IV. In Deo solo tanquam in causâ primariâ & principali ponenda fiducia.

IV. In Sanctis tamen secundariâ potest Spem aliquam reponi.

V. Variè ostenditur posse Spem nostram alius à Deo minus principaliter inniti.

Quo sensu dicat Patrum Beatissimam Virginem esse unicam Spem nostram.

VI. Spes respicit objecta omnia in ordine ad beatitudinem.

Deus est ratio formalis cur speramus in Sanctis.

VII. Bona creata sperari possunt, & prout conducunt ad beatitudinem, & prout sunt aliquid absolute.

VIII. Verum datur habitus distinctus à religione, qui non sit Spes Theologica, ad sperandum in Sanctis.

Sidatur talis habitus non Theologicus, eius actus raro erit in usu.

Habitus ad sperandum alia bona à beatitudine distincta non erit Theologicus.

primum probabile existimant nonnulli, dari huiusmodi habitum. Dico tamen si detur non fore Theologicum, quia ejus actus non nititur Deo tanquam primo agenti juxta supra dicta. Secundò existimo ejus actum raro aut nunquam futurum in usu, eo quòd fideles quoties Sanctos invocant, semper ad Deum ut ad primam causam, ad ipsos verò ut ad Dei instrumenta respiciant, quorum intercessione Deus beneficia conferre consuevit. Quoad secundum, certum est non fore etiam habitum illum Theologicum, cum talia objecta respiciat secundum se & propriam bonitatem, non autem in ordine ad beatitudinem ut rationem formalizandi, & licet detur specialis habitus virtutis Theologicæ ad sperandum à Deo beatitudinem ut maximum bonorum & finem omnium, non tamen ad alia, saltem qui sit Theologicus.

SECTIO DECIMA.

Virum per Spem Theologicam possit quis sperare alteri beatitudinem?

Nil vetat ut quis sub aliquo respectu alteri speret beatitudinem.

Cum à Deo petimus aliorum salutem, possumus eam sperare.

Ex S. Augustino ostenditur posse nos alteri sperare beatitudinem.

Bonum alterius movere potest voluntatem sicut bonum proprium.

Item objectum formale habet voluntatem alterius, & suscipit.

I. CONCLUSIO Divi Thomæ art. 3. est, licet Spes sit propriè & in rigore respectu alicujus boni pertinentis ad ipsum sperantem, ex suppositione tamen amoris, quo quis alterum diligit, & cum tanquam unum moraliter secum reputat, poterit etiam illi sperare beatitudinem Theologicam: nam sicut per amorem possumus proximis salutem optare, & eam à Deo petere, ita & per Spem possumus eandem illis sperare: quod colligi videtur ex Divo Paulo ad Philip. 1. *Confidens hoc ipsum, quia qui capit in vobis opus bonum, perficiet usque in diem Christi JESU*, id est usque ad beatitudinem æternam, & ex illo Jacobi ultimo vers. 16. *Orate pro invicem ut salvemini*; ea enim qua à Deo petimus possumus sperare ab illo, sed petimus alteri vitam æternam, ergo & hoc possumus sperare. Hæc communis videtur Thomistarum opinio.

II. Probari solet hæc sententia: Primò auctoritate Divi Augustini sermone 11. de verbis Domini tom. 10. dicentis: *De nemine est desperandum dum vivit*, ergo supponit posse nos desperare de salute aliorum, & consequenter etiam de illorum salute sperare. Et certè, nisi affectus salutis alterius pertineat ad Spem, non facile explicabitur contra quam virtutem sit desperare de beatitudine alterius, talis enim desperatio contraria videtur affectui, quo alteri speramus beatitudinem.

III. Probatum secundò: quia bonum alterius ut conferendum à Deo movere potest voluntatem, sicut & potest idem bonum proprium à Deo etiam conferendum, nam utroque actu respicitur idem bonum, & à Deo conferendum, ergo uterque actus erit Spei.

IV. Tertio: Nam velle summum bonum alteri, ut futurum à Deo, habet formalem rationem objecti Spei, à nobis assignati, neque videtur transire hic affectus in affectum benevolentie erga proximum, sicut enim est affectus Spei, quo quis sibi sperat, vel desiderat hoc bonum ut futurum à Deo, etiamsi hoc velit ex affectu benevolentie & complacentie erga seipsum, ita similiter idem erit respectu proximi, ergo, &c.

P. R. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

Alii tamen negant per Spem Theologicam posse nos alteri sperare beatitudinem: ita Richardus in 3. d. 26. art. 1. quæst. 2. ad 3. Bafolis ibidem, quæst. unica, §. *Sed istam opinionem Almain. verò tractatu primo Moralium, cap. de Spe, utramque opinionem æquè existimat probabilem*: imò & D. Thomas ibidem quæst. 2. art. 5. quæstioncula 4. ad secundum, sine limitatione docet, Spem esse de rebus pertinentibus ad sperantem, & 3. parte, quæst. 1. art. 4. ad tertium, Spem, ait, esse tantum respectu illius, quod speratur ab ipso sperante habendum.

Ratio hujus sententie est, quia virtus hæc essentialiter est quidam amor concupiscentie tendens formalissimè in bonum proprium, at Spes & desiderium boni alterius ut alterius sine respectu ad se, non tendit formalissimè in bonum proprium, ergo non potest elici ab hac virtute, sed pertinebit ad amorem amicitie. Quia tamen potest hic affectus procedere ex concupiscentia, & non sistere in proximo ut est alius à nobis, sed quatenus bonum ipsius est nostrum, sub hac ratione possumus illi bonum per Spem Theologicam sperare. Sic parentes sæpè filii desiderant & sperant bona, quasi illis, qui sunt aliquid sui & idem contingere potest propter amicitiam. Quia ergo hæc distinctionem veram puto, & de mente Doctoris Angelici, per quam etiam priores sententie inter se conciliari possunt, eam sequentibus conclusionibus explicabo.

Prima Conclusio: Sperare alteri bonum formaliter ut illius est, & illum solum respiciendo, sine ullo respectu ad sperantem, non pertinet ad virtutem Spei, sed potius Charitatis, seu benevolentie; ita D. Thomas hic, art. 3. & quæst. sequenti art. 2. ad 3.

Probatum primò: Virtus namque Spei ad bonum proprium essentialiter tendit, & in eo formalissimè ab amore benevolentie distinguitur, qui respicit bonum alterius, ut bonum illius est, uti constat ex ratione facta pro secundâ sententia, maxime si procedat ex complacentia personæ illius: & ideo D. Thomas loco ultimo citatus dicit beatos ex affectu Charitatis sperare nobis beatitudinem, & in quæstione de Spe art. 4. ait eos hoc facere secundum communem rationem Spei, non verò propriam. Confirmatur: quia fieri potest ut quis speret propriam beatitudinem ex divino auxilio, & tamen desperet de salute alterius, ergo desperatio alienæ salutis non est contra Spem, quæ est virtus Theologica, tunc namque per illum actum amitteretur habitus Spei Theologicæ juxta communem doctrinam de corruptione habitus infusi, sicut in hæretico per actum hæresis, qui proinde uno negato mysterio, cætera non verè credit.

Secundò probatur conclusio ex communi Theologorum doctrinâ, quòd scilicet Spes infundatur, ut per eam animus sperantis erigatur ad vincendas difficultates, etiam extrinsecas, quæ oriri possunt in consecutione boni sperati; sed hic affectus esse non potest respectu beatitudinis alterius, ex eo solum quòd consideretur ut bonum alterius, & quando non concipitur ut aliquo modo consequenda à sperante, neque tunc erigitur animus ad vincendas difficultates, quæ possunt alteri occurrere in consecutione beatitudinis. Unde & qui desperat de propria beatitudine, quasi victus difficultatibus, temerè desperat propter ignaviam, qui tamen affectus non reperitur in eo, qui de beatitudine alterius propter

V. *Negant nonnulli posse quemquam sperare beatitudinem alteri Spe Theologica.*

VI. *Fundamentum eorum est, quia Spes est amor concupiscentie spectans bonum proprium.*

Sub quo conceptu sperare aliquid possimus proximo.

VII. *Sperare bonum alterius quatenus non pertinet ad virtutem Spei.*

VIII. *Differentia inter affectum Spei & benevolentie respectu alterius.*

Potest quis sperare propriam salutem, & tamen desperare de salute alterius.

IX. *Probatum conclusio ex fine ad quem Spes infunditur.*

In sperando suam & alterius beatitudinem maxima est differentia.